

Uiterweg 401, 403 en 403a, Aalsmeer

rapport 4328



Uiterweg 401, 403 en 403a te Aalsmeer

Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

I.S.J. Beckers



Colofon

ADC Rapport 4328

Uiterweg 401, 403 en 403a te Aalsmeer

Een Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek

Auteur: I.S.J. Beckers

In opdracht van: Studio Nowa, handelend namens de heer D. ter Horst

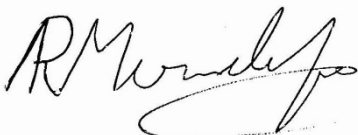
© ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, 8 juni 2017

Foto's en tekeningen: ADC ArcheoProjecten, tenzij anders vermeld

Status onderzoek: definitief

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

ADC ArcheoProjecten aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.



Autorisatie:

R.M. van der Zee

ISSN 1875-1067

ADC ArcheoProjecten
Postbus 1513
3800 BM Amersfoort
Tel 033-299 81 81
Fax 033-299 81 80
Email info@archeologie.nl

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 Inleiding en administratieve gegevens	7
2 Bureauonderzoek	9
2.1 Doelstelling en vraagstelling	9
2.2 Methodiek	9
2.3 Resultaten	9
2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied, beschrijving huidig gebruik en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik	9
2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden	10
2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden	11
2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden	13
2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie	14
3 Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)	15
3.1 Plan van Aanpak	15
3.1.1 Inleiding	15
3.1.2 Uitvoeringsplan veldwerkzaamheden	16
3.1.3 Monsternameplan	16
3.2 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)	16
3.2.1 Lithologische beschrijving	16
3.2.2 Interpretatie	17
3.3 Conclusies	17
4 Aanbeveling	19
Literatuur	19
Geraadpleegde websites	20
Lijst van afbeeldingen en tabellen	20
Bijlage 1 Boorgegevens	26



Samenvatting

In opdracht van Studio Nowa handelend namens de heer D. ter Horst heeft ADC ArcheoProjecten in april 2017 een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd op de locatie Uiterweg 401, 403 en 403a te Aalsmeer, gemeente Aalsmeer. Aanleiding is de bouw van een woning met kelder en eventueel een zwembad, de aanleg van een privéhaven en de plaatsing van enkele woonarken.

Op basis van het bureauonderzoek is een gespecificeerde verwachting opgesteld. Hieruit volgt dat de diepere ondergrond van het plangebied uit wad- en kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer binnen de Formatie van Naaldwijk) bestaat. In de top kunnen archeologische resten uit het Neolithicum aanwezig zijn. Gezien het tot op heden ontbreken van vondsten en/of sporen in deze afzettingen is het echter de vraag in hoeverre deze afzettingen geschikt waren voor bewoning. De wad-/kwelderafzettingen worden afgedekt door een veenpakket (Hollandveen Laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop). Dit veen is gevormd in de periode Bronstijd tot en met de Vroege Middeleeuwen. Omdat er in het onderzoeksgebied vooralsnog geen bewoningssporen uit deze periode bekend zijn, moet worden aangenomen dat het veen hoogstwaarschijnlijk geen geschikte ondergrond vormde voor bewoning.

In de Late Middeleeuwen werden de veengebieden rondom Aalsmeer gefaseerd ontgonnen. De Uiterweg vormde hierbij een tertiaire ontginningsas. Langs deze as ontstond in de 16^e eeuw het huidige bewoningslint waar het plangebied onderdeel van is. Op grond van deze ligging kunnen aan weerszijden van de Uiterweg bewoningsresten uit de Nieuwe tijd (16^e-eeuwen en later) verwacht worden. Deze resten kunnen bestaan uit funderingsresten, fragmenten aardewerk en bouw materiaal. Op de locatie van voormalige bebouwing is waarschijnlijk ter versteviging een kleilaag opgebracht. Waarschijnlijk is het gebied verstoord geraakt door recente grondwerkzaamheden ten behoeve van de aanleg van bebouwing, nutsvoorzieningen etc.

Teneinde deze verwachting te toetsen en waar nodig aan te vullen is in het plangebied een verkennend booronderzoek uitgevoerd. Hierbij is ten behoeve van gegevens over de diepere ondergrond één boring tot 5 m –mv (tot in de top van het Laagpakket van Wormer) gezet en vier boringen tot 2 m –mv (tot minimaal 1 m in het onverstoorde veen).

Uit het booronderzoek volgt dat de ondergrond van het plangebied, in overeenstemming met het bureauonderzoek, wordt gevormd door kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer binnen de Formatie van Naaldwijk). De top van dit pakket is op 410 cm –mv aangetroffen. De kwelderafzettingen worden afgedekt door een relatief dik veenpakket, waarvan de bovenste 50 cm uit een sterk kleiige, veraarde veenlaag bestaat. Plaatselijk is de veraarde bovenlaag door vergraving niet meer aanwezig. Er zijn in het plangebied geen opgebrachte kleilagen, een toemaakdek en/of archeologische indicatoren aangetroffen. Het gebied rondom boring 1 is relatief diep verstoord door de bouw en/of de sloop van de voormalige woning. Op de locatie van boring 5 is een aanplemplingspakket aangeboord. Op de plaatsen van de geplande ingrepen worden vanwege een relatief diepe verstoring (boringen 1 en 5) of vanwege de afwezigheid van een ophogingslagen dan wel een toemaakdek (boringen 2, 3 en 4) geen archeologische waarden verwacht.

ADC ArcheoProjecten adviseert daarom het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 van de Erfgoedwet.

Wij wijzen u erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.



Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Periode	Afkorting	Tijd in jaren
Nieuwe tijd	NT	1500 - heden
Middeleeuwen:	XME	450 – 1500 na Chr.
Late Middeleeuwen	LME	1050 - 1500 na Chr.
Vroege Middeleeuwen	VME	450 - 1050 na Chr.
Romeinse tijd:	ROM	12 voor Chr. – 450 na Chr.
Laat-Romeinse tijd	ROML	270 - 450 na Chr.
Midden-Romeinse tijd	ROMM	70 - 270 na Chr.
Vroeg-Romeinse tijd	ROMV	12 voor Chr. - 70 na Chr.
IJzertijd:	IJZ	800 – 12 voor Chr.
Late IJzertijd	IJZL	250 - 12 voor Chr.
Midden-IJzertijd	IJZM	500 - 250 voor Chr.
Vroege IJzertijd	IJZV	800 - 500 voor Chr.
Bronstijd:	BRONS	2000 - 800 voor Chr.
Late Bronstijd	BRONSL	1100 - 800 voor Chr.
Midden-Bronstijd	BRONSM	1800 - 1100 voor Chr.
Vroege Bronstijd	BRONSV	2000 - 1800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):	NEO	5300 – 2000 voor Chr.
Laat-Neolithicum	NEOL	2850 - 2000 voor Chr.
Midden-Neolithicum	NEOM	4200 - 2850 voor Chr.
Vroeg-Neolithicum	NEOV	5300 - 4200 voor Chr.
Mesolithicum (Midden-Steentijd):	MESO	8800 – 4900 voor Chr.
Laat-Mesolithicum	MESOL	6450 - 4900 voor Chr.
Midden-Mesolithicum	MESOM	7100 - 6450 voor Chr.
Vroeg-Mesolithicum	MESOV	8800 - 7100 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):	PALEO	tot 8800 voor Chr.
Laat-Paleolithicum	PALEOL	35.000 - 8800 voor Chr.
Midden-Paleolithicum	PALEOM	300.000 – 35.000 voor Chr.
Vroeg-Paleolithicum	PALEOV	tot 300.000 voor Chr.

Bron: Archeologisch Basis Register 1992



1 Inleiding en administratieve gegevens

In opdracht van Studio Nowa handelend namens de heer D. ter Horst heeft ADC ArcheoProjecten in april 2017 een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek uitgevoerd op de locatie Uiterweg 401, 403 en 403a te Aalsmeer, gemeente Aalsmeer (afb. 1 en 2). Aanleiding is de bouw van een woning met kelder en eventueel een zwembad, de aanleg van een privéhaven en de plaatsing van enkele woonarken.

In het bestemmingsplan waar het plangebied toe behoort zijn nog geen specifieke dubbelbestemmingen voor archeologie aangewezen.¹ Daarom geldt de archeologische beleidskaart van de gemeente Aalsmeer als vigerend archeologisch beleidsinstrument. Op de genoemde kaart bevindt het plangebied zich in de zone 'Archeologisch waardevol gebied van de derde categorie'. In deze zone geldt dat bij bodemingrepen met een oppervlakte groter dan 50 m² en dieper dan 40 cm –mv archeologisch onderzoek noodzakelijk is.² Om in deze zone een omgevingsvergunning te kunnen verkrijgen dient de initiatiefnemer een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van dit proces heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren op grond van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.0).³ Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Aalsmeer heeft echter geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld.⁴ Dit onderzoek is dus gebaseerd op de algemene criteria die in de KNA staan geformuleerd.

¹ <http://www.ruimtelijkeplannen.nl>

² Cultureel Erfgoed Noord-Holland 2011.

³ SIKB 2016.

⁴ Telefonisch contact mevr. W. Pajmans (adviseur monumenten en archeologie van de gemeenten Aalsmeer en Amstelveen).



De volgende administratieve gegevens zijn van toepassing:

Opdrachtgever:	Studio Nowa Dhr. J.W. Engel Mr. Jac. Takkade 3a 1432 CA Aalsmeer E-mail: jwe@now-a.com Tel.: 06 – 539 05 210 <u>handelend namens</u> Dhr. D. ter Horst Oosteinderweg 127WS 1432 AH Aalsmeer
Fasen AMZ-cyclus:	bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek
Aanleiding:	bouw van een woning met kelder en eventueel een zwembad, aanleg van een privéhaven en plaatsing van enkele woonarken
Locatie:	Uiterweg 401, 403 en 403a
Plaats:	Aalsmeer
Gemeente:	Aalsmeer
Provincie:	Noord-Holland
Kadastrale gegevens:	kadastrale gemeente Aalsmeer sectie H nummer 1799 en 2430
Kaartblad:	31A (1:25.000)
Oppervlakte plangebied	circa 5000 m ²
Coördinaten:	109.235 / 474.530 109.258 / 474.542 109.351 / 474.350 109.364 / 474.359
Bevoegde overheid met contactgegevens:	Gemeente Aalsmeer Mw. W. Pajmans Postbus 253 1430 AG Aalsmeer Tel.: 020-5404321 E-mail: w.pajmans@amstelveen.nl
Deskundige namens de bevoegde overheid met contactgegevens:	NMF Erfgoedadvies Mw. L.P. Verniers Westerplein 4a 1901 NA Castricum Tel.: 06 – 109 593 80 E-mail: info@nmferfgoedadvies.nl
Archiszaaknummer:	4041749100
ADC-projectcode:	4190340
Auteur:	I.S.J. Beckers
Projectmedewerker(s):	I.S.J. Beckers
Autorisatie:	R.M. van der Zee
Periode van uitvoering:	april en juni 2017
Beheer en plaats documentatie:	ADC ArcheoProjecten bv, Amersfoort
Beheer en plaats digitale documentatie (e-depot):	http://dx.doi.org/10.17026/dans-2zc-e6fa



2 Bureauonderzoek

2.1 Doelstelling en vraagstelling

Het bureauonderzoek vormt de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde, archeologische verwachting.

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?
- Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?

2.2 Methodiek

Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 4.0 Landbodems, protocol 4002 Bureauonderzoek.

Het bureauonderzoek bestaat uit de volgende elf processtappen:

1. Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en vaststellen consequenties van mogelijk toekomstig gebruik;
2. Aanmelden onderzoek bij Archis;
3. Vermelden (en toepassen) overheidsbeleid;
4. Beschrijven huidig gebruik;
5. Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen;
6. Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden in de ondergrond;
7. Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden;
8. Opstellen gespecificeerde verwachting;
9. Opstellen standaardrapport bureauonderzoek;
10. Afmelden onderzoek bij Archis: overdracht onderzoeksgegevens;
11. Aanleveren digitale gegevens bij e-Depot.

De processtappen 1 tot en met 7 leveren gegevens op basis waarvan processtap 8, de gespecificeerde verwachting wordt opgesteld. De gespecificeerde verwachting kan worden beschouwd als een belangrijke conclusie van het bureauonderzoek, omdat hierin wordt aangegeven of, en zo ja, welke archeologische waarden worden verwacht, indien relevant weergegeven op een kaart.

De resultaten van processtappen 1 tot en met 8 worden behandeld in de paragrafen 2.1 tot en met 2.5. Processtap 9 resulteert in het voorliggende rapport. De processtappen 10 en 11 hebben betrekking op het voor derden openbaar maken van de resultaten van het bureauonderzoek bij onder meer Archis en het e-Depot.

2.3 Resultaten

2.3.1 Afbakening plan- en onderzoeksgebied, beschrijving huidig gebruik en vaststellen van de consequenties van het mogelijk toekomstige gebruik

Het plangebied is gelegen aan de zuidzijde van de Uiterweg, ten westen van de dorpskern van Aalsmeer. Het betreft de percelen die kadastraal bekend zijn als 'gemeente Aalsmeer sectie H nummer 1799' en 'gemeente Aalsmeer sectie H nummer 2430'. Het noordelijke deel van het plangebied wordt begrensd door sloten. Deze vormen de scheiding met de percelen van de Uiterweg 399 en de Uiterweg 407. Het zuidelijke deel van het plangebied is omgeven door sloten en de watergangen van De Zwet, die in verbinding staan met de Westeinderplassen.



In het centrale deel van het plangebied zijn momenteel twee woonarken aanwezig. Het gedeelte van het plangebied ten zuiden van de woonarken is in gebruik als grasland, het gedeelte ten noorden hiervan is braakliggend. In het noorden van dit braakliggende gebied waren een woning en een kas aanwezig. Beide zijn recentelijk gesloopt, waarbij ook de funderingen zijn verwijderd.

In het kader van het onderzoek zijn gegevens met betrekking tot de aanwezigheid van ondergrondse kabels en leidingen opgevraagd bij het KLIC. Uit de hierop ontvangen gegevens blijkt dat ten noorden van de voormalige woning enkele dataverbindingskabels naar de Uiterweg lopen. Ten westen van de voormalige woning en de kas zijn enkele lagedrukgasleidingen en riolering aanwezig.⁵

Van het plangebied zelf zijn onvoldoende archeologische en aardkundige gegevens beschikbaar om een uitspraak te kunnen doen over de archeologische verwachting. Daarom zijn tevens gegevens betrokken uit de directe omgeving, waarmee het onderzoeksgebied kan worden gedefinieerd als het gebied binnen een straal van circa 600 m rondom het plangebied. De begrenzing van deze zone is gebaseerd op het gegeven dat hierbinnen sprake is van voldoende informatie om een uitspraak te doen over de archeologische verwachting die representatief is voor het plangebied.

Op dezelfde locatie als de voormalige woning zal een nieuwe woning met kelder worden opgericht (afb. 2). De omvang van de kelder bedraagt circa 280 m². De aanlegdiepte bedraagt circa 3,5 m – mv. Ten zuidwesten van de woning zal eventueel een zwembad (4 m breed, 10 m lang en een aanlegdiepte van circa 2 m -mv) gerealiseerd worden.

Het centrale deel van het plangebied zal ten behoeve van de aanleg van een nieuwe privéhaven uitgegraven worden. In het noordoosten van de nieuwe haven komt een boothuis. De nieuwe haven wordt tot een diepte van maximaal 1,5 m –mv uitgegraven. Ten zuidoosten van de nieuwe privéhaven zullen drie woonarken geplaatst worden. Deze gedeelten van het plangebied zullen eveneens watervoerend worden.⁶

2.3.2 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

In het plangebied zijn de volgende (geologische) niveaus te verwachten⁷:

Geologisch niveau	Gemiddelde diepte top niveau (m t.o.v. NAP)	Omschrijving	Ouderdom / periode
Antropogeen	-0,29	Toemaakdek en/of ophogingslaag	Nieuwe tijd
Hollandveen Laagpakket	-0,79	Veen	Bronstijd –Middeleeuwen
Laagpakket van Wormer	-4,79	Wad-/kwelderafzetting	Mesolithicum / Neolithicum

Aan het maaiveld gelden de volgende aardwetenschappelijke gegevens:

Bron	Informatie
Geomorfologische Kaart van Nederland 1:50.000 ⁸	Ontgonnen veenvlakte met petgaten (kaartcode: 2M47)
Bodemkaart van Nederland 1:50.000 ⁹	Aardveengrond, kleiig, dunner dan of gelijk aan 50 cm, grondwatertrap II* (kaartcode: hEV-II*)
Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) ¹⁰	Maaiveld gelijk op ca. 0,29 m -NAP

⁵ KLIC-meldingsnummer 17G160098.

⁶ Informatie opdrachtgever, J.W. Engel (Studio Nowa).

⁷ <http://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>, de Mulder, *et al.* 2003; Vos, *et al.* 2011.

⁸ Ten Cate & De Lange 1975.

⁹ Stichting voor Bodemkartering 1969.

¹⁰ <http://www.ahn.nl/viewer>



In de loop van het Holoceen, de relatief warme periode waar we nu in leven en die ca. 9.700 v. Chr. aanving, werd aanvankelijk gekenmerkt door een snelle zeespiegelstijging. Hierdoor kwamen grote delen van West-Nederland onder invloed van de zee te liggen. Het onderzoeksgebied maakte in deze periode deel uit van een grote vlakte waarin getijdenafzettingen werden afgezet. Deze getijdenafzettingen bestaan overwegend uit zand en (zandige) klei en worden tot het Laagpakket van Wormer binnen de Formatie van Naaldwijk gerekend. Het zand en de zandige klei werden grotendeels afgezet in en langs de getijdengeulen. Verder weg van de getijdengeulen werd siltige klei afgezet.¹¹ Op basis van het model van het DINOloket wordt de top van de getijdenafzettingen op ca. 4,5 m –mv verwacht (ca. 4,79 m –NAP).¹²

Vanaf ca. 5.000 v. Chr. breidde de kustlijn van Nederland zich weer in westelijke richting uit en ontstond er een steeds meer gesloten kustlijn. Ten oosten van de kustlijn kon een relatief rustig lagunair milieu ontstaan. In dit milieu heersten gunstige condities voor de vorming van veen. Dit veen wordt gerekend tot het Hollandveen Laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop.¹³ Vanaf ca. 4.400 v. Chr. is in het onderzoeksgebied een dik veenpakket gevormd. Waarschijnlijk is het veenmoeras tot de ontginning in de Late Middeleeuwen een ontoegankelijk gebied geweest en niet aantrekkelijk voor bewoning.¹⁴

In de Late Middeleeuwen werden de veengebieden in het westen van Nederland gefaseerd ontgonnen om (in eerste instantie) het gebied in gebruik te nemen als landbouwgrond. Vanuit ontginningsassen zoals de Uiterweg werden percelen land uitgezet en sloten gegraven. Omstreeks 1.000 na Chr. was het gebied vanuit de zuidoosthoek van de Haarlemmermeer waarschijnlijk grotendeels ontgonnen.¹⁵ De ontginningsgeschiedenis wordt verder beschreven in paragraaf 2.3.4.

Op de Bodemkaart van Nederland 1:50.000 is het plangebied gelegen in een zone die gekarteerd is als aardveengronden.¹⁶ Dit zijn veengronden met een meer dan 50 cm dikke, goed veraarde bovengrond die bestaat uit een mengsel van slootbagger en stalmest. Een dergelijke bovengrond wordt ook wel toemaakdek genoemd. Toemaakdekken bestaan uit kleiig veen tot venige klei en zijn meestal wat zandig als gevolg van vermenging met duinzand. Ze zijn kort na de ontginning opgeworpen ter verbetering van de veengronden.¹⁷

2.3.3 Beschrijving van bekende archeologische waarden

In 2010 is voor het grondgebied van de gemeente Aalsmeer een archeologische verwachtingskaart vervaardigd (afb. 4). Hierop ligt het plangebied in een zone die is aangeduid als 'Archeologisch waardevol gebied van de derde categorie'. Deze omvat de oude bewoningslinten, waaronder het lint van de Uiterweg. Hiervoor geldt een hoge archeologische verwachting. In deze zones kunnen sporen van bewoning uit de periode vanaf de Late Middeleeuwen worden aangetroffen. Hierbij moet worden opgemerkt dat gezien de ontstaansgeschiedenis van het lint vermoedelijk enkel resten vanaf de 16^e eeuw zijn aan te treffen. De resten kunnen zich reeds binnen enkele decimeters onder de oppervlakte bevinden en kunnen bestaan uit huisplaatsen, ploegsporen, afvalkuilen, waterputten, slootvullingen, gebruiksvoorwerpen en gereedschappen.¹⁸ De verwachtingskaart van de gemeente Aalsmeer is recenter en meer gedetailleerd dan de landelijke Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW). Deze kaart is tijdens het onderzoek wel geraadpleegd, maar heeft voor het onderhavige plangebied geen betekenis.

¹¹ De Mulder, *et al.* 2003.

¹² <http://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>

¹³ De Mulder, *et al.* 2003.

¹⁴ Van der Zee 2016.

¹⁵ Ibid.

¹⁶ Ten Cate & De Lange 1975.

¹⁷ Vos 1992.

¹⁸ Cultureel Erfgoed Noord-Holland 2011.



In het onderzoeksgebied zijn de volgende archeologische (indicatieve) waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (zie afbeelding 4):

Onderzoeks melding	Soort onderzoek	Resultaat	Advies
217854100	Bureauonderzoek	Eventueel archeologische waarden bevinden zich direct ten zuiden van de Uiterweg, buiten de locaties waar ingrepen plaats vinden.	Geen vervolgonderzoek
2298273100	Bureauonderzoek	De Ringvaart heeft een lage archeologische verwachtingswaarde.	Geen vervolgonderzoek
3998407100	Bureauonderzoek	Geen gegevens digitaal gepubliceerd.	Niet bekend
4002066100	Booronderzoek	De top van het veen wordt niet bedreigd, evenwel wordt er mogelijk historische bebouwing verwacht.	Vervolgonderzoek door middel van een archeologische begeleiding
4027233100	Bureauonderzoek	Geen gegevens digitaal gepubliceerd.	Niet bekend

Ten behoeve van baggerwerkzaamheden is voor de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder, op ca. 50 m ten noorden van het plangebied, een bureauonderzoek opgesteld.¹⁹ Uit het onderzoek bleek dat de Ringvaart een lage archeologische verwachtingswaarde heeft voor alle archeologische perioden en dat daarom vervolgonderzoek niet noodzakelijk is.

Voor de locatie Uiterweg 379, circa 120 m ten oosten van het plangebied, is een bureauonderzoek opgesteld.²⁰ De aanleiding van het onderzoek was de aanleg van een jachthaven met bijbehorende voorzieningen. Eventuele bewoningsresten daterend vanaf de Late Middeleeuwen werden enkel direct langs de Uiterweg verwacht. Op dit deel van het perceel waren evenwel geen graafwerkzaamheden voorzien. Gezien de geringe kans op het aantreffen van archeologische resten op het te verstoren deel werd geadviseerd om van vervolgonderzoek af te zien.

Op ca. 380 m ten oosten van het plangebied is de locatie Uiterweg 376-380 onderzocht door middel van een bureauonderzoek en een inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek. Tijdens het onderzoek is de top van het onverstoord veen op een diepte van 240 cm –mv aangetroffen, afgedekt door een ophogingspakket en een toemaakdek. Hoewel de top van het veen niet aangetast zou worden, was het echter wel mogelijk dat door de sloop van de bebouwing oudere bebouwingsresten verstoord zouden worden. Er is daarom geadviseerd om voor de locatie Uiterweg 376 een archeologische begeleiding tijdens de sloop uit te voeren. Er is echter voor gekozen om geen kelder aan te leggen en daarom was vervolgonderzoek niet noodzakelijk.²¹

Voor terreinen op 570 m ten oosten van het plangebied en op 350 m ten noordwesten van het plangebied zijn bureauonderzoeken opgesteld. Het betreft hier echter recente onderzoeken waarvan de resultaten nog niet digitaal gepubliceerd zijn.²²

¹⁹ onderzoeksmelding 2298273100; Bex 2010.

²⁰ onderzoeksmelding 217854100; De Rooij 2007.

²¹ onderzoeksmelding 4002066100, Van der Zee 2016.

²² onderzoeksmeldingen 3998407100 en 4027233100.



2.3.4 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Van Berckenrode ²³	1636	Uijterdijk weergegeven
Bolstra (afb. 5) ²⁴	1739-1740	Onbebouwd, zuidelijk deel plangebied in Westeinderplassen
Kadastrale minuut ²⁵	1811-1832	Onbebouwd, zuidelijk deel plangebied in Westeinderplassen
Topografische kaart ²⁶	1850	Onbebouwd, zuidelijk deel plangebied in Westeinderplassen
Bonnekaart (afb. 6) ²⁷	1876-1913	Woning aanwezig in het noorden van het plangebied
Topografische kaart	1950-1969	Ten zuiden van de woning is een kas weergegeven
Topografische kaart	1981	De zuidelijke helft van het plangebied is ingetekend als water
Topografische kaart ²⁸	1988-1992	Situatie gelijk aan de huidige situatie

Historie

Aalsmeer als plaats dateert waarschijnlijk uit de Late Middeleeuwen of uit het einde van de Vroege Middeleeuwen. De oudste vermelding van de naam dateert uit 1133. In een akte waarin werd beschreven dat de plaats Aalsmeer in het bezit van de abdij van Rijnsburg kwam werd de plaats 'Alsmar' genoemd.²⁹ Waarschijnlijk bevond de dorpskern van Aalsmeer zich ongeveer 4 km ten westen van de huidige dorpskern.³⁰ De dorpskern is in twee of drie fases verplaatst, waarbij telkens een nieuwe nederzetting gebouwd werd. Het is niet duidelijk wanneer de nederzetting van Aalsmeer is verplaatst naar de huidige dorpskern. Het staat echter vast dat de kerk er in ieder geval in 1549 stond. De Uiterweg, waarlangs de dorpskern van Aalsmeer zich uitstrekt, is een tertiaire ontginningsas.

Het dorp Aalsmeer moest diverse malen verplaatst worden vanwege steeds toenemende wateroverlast.³¹ De wateroverlast werd veroorzaakt door de ontginning van het veenlandschap en de daarmee gepaard gaande inklinking van het veen. Grote delen van het landschap werden afgegraven voor de turfwinning in de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd. De maaiveldval en de turfwinning hadden tot gevolg dat de bewoners van het gebied regelmatig te maken had met wateroverlast en overstromingen. Hierdoor werd de nederzetting noodgedwongen naar het oosten verplaatst.

De eerste meren ontstonden op de laagste plaatsen waar oude veenriviertjes liepen. Door oevererosie namen de meren sterk in omvang toe en groeiden aaneen tot grote plassen. Dit proces werd nog versterkt door natte verveningen. De grote uitgeveende plassen en meren die in de gemeente Aalsmeer in de 13^e eeuw ontstonden waren de Oosteinderpoel, Schinkelpoel, Stommeer, Hornmeer, Legmeer en de Westeinderplassen.

De meren waren van elkaar gescheiden door smalle landstroken, waarop de bewoning geconcentreerd was. De zeespiegel bleef de daarop volgende eeuwen stijgen en nam steeds meer land weg van de dorpen die op de smalle landstroken lagen. Met name het zich uitbreidende Haarlemmermeer vormde een grote bedreiging voor de inwoners van Aalsmeer. In de 17^e eeuw werden verschillende plannen gemaakt om het meer droog te leggen. Deze werden echter vanwege bezwaren van Haarlem en Leiden telkens afgewezen.

²³ Van Berckenrode 1636.

²⁴ Bolstra 1739-1740.

²⁵ Kadaster 1811-1832.

²⁶ Wolters Noordhoff Atlasproducties 1990.

²⁷ Bureau Militaire Verkenningen 1876-1913.

²⁸ <http://www.topotijdreis.nl>

²⁹ Visser 2011.

³⁰ Cultureel Erfgoed Noord-Holland 2011.

³¹ Ibid.



Om te voorkomen dat de Westeinderplassen en het Braassemmeer ook opgenomen zouden worden in het Haarlemmermeer, werden in 1767 zware dijken aangelegd aan de zuid- en oostzijde van het Haarlemmermeer. Ook de meren ten zuidoosten van Aalsmeer werden in de 17^e eeuw drooggelegd. Pas in de 19^e eeuw werden de overige meren in de gemeente drooggemaakt.

Oude kaarten

Op de kaart van Van Berckenrode van Aalsmeer en omgeving uit 1636 is de Uiterweg als 'Uijtterdijk' weergegeven.³² Het land ten westen van Aalsmeer was nog grotendeels 'droog'. De kaart van Van Berckenrode is niet gedetailleerd genoeg om uitspraken te doen over de aan- of afwezigheid van bebouwing langs de Uiterweg. Op de kaart van Melchior Bolstra van Aalsmeer en omgeving uit 1739 of 1740 is een groot deel van het gebied ten westen van Aalsmeer overstroomd.³³ In de periode tussen 1636 en 1739 heeft een overstroming plaatsgehad waarbij de dijken ten westen van Aalsmeer doorgebroken zijn. Tijdens deze overstroming zijn de Westeinderplassen ontstaan. Op de kaart van Bolstra maakt het plangebied deel uit van één van de veeneilanden ten zuiden van de Uiterweg (afb. 5). De perceelsgrootte van de percelen ten zuiden van de Uiterweg is op de kaart van Bolstra grotendeels gelijk aan de huidige situatie. Op de kaarten van Van Berckenrode en Bolstra is geen bebouwing langs de Uiterweg weergegeven. Waarschijnlijk hebben echter in de Nieuwe tijd wel boerderijen en woningen langs de weg gestaan.

De kadastrale minuutkaart uit het begin van de 19^e eeuw is de oudste gedetailleerde kaart van het plangebied. Op deze kaart is het plangebied onbebouwd weergegeven. Het plangebied was volgens de bij de kadastrale minuutplan horende Oorspronkelijke Aanwijzende Tafelen (OAT) in gebruik als tuin van een woning ten oosten van het plangebied (noordelijke gedeelte) en rietland (zuidelijke gedeelte).³⁴ Op de Bonnekaart van 1876 is de vorm van de veeneilanden ten opzichte van de kadastrale minuutkaart enigszins gewijzigd. Op de Bonnekaart is in het noorden van het plangebied een woning weergegeven (afb. 6). Op de Bonnekaarten uit de periode van 1899 t/m 1913 is de situatie gelijk aan de Bonnekaart van 1876.³⁵

Op de topografische kaarten van 1950 t/m 1992 is ten zuiden van de woning een kas afgebeeld. Op de topografische kaart van 1981 is de zuidelijke helft van het plangebied als water aangegeven (afb. 7).³⁶ Op de topografische kaarten van 1988 en 1992 is dit gedeelte van het plangebied weer als land afgebeeld en is de situatie gelijk aan de huidige situatie.

2.4 Gespecificeerde verwachting en conclusie

De eerste, voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag *"Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?"* kan als volgt worden beantwoord:

In de diepere ondergrond (circa 4,5 m –mv), die bestaat uit wad- en kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer binnen de Naaldwijk Formatie), kunnen archeologische sporen uit het Neolithicum aanwezig zijn. Gezien het tot op heden ontbreken van vondsten en/of sporen in deze afzettingen is het echter de vraag in hoeverre deze afzettingen geschikt waren voor bewoning.

In de periode Bronstijd t/m de Vroege Middeleeuwen bevond zich ter plaatse van het onderzoeksgebied een uitgestrekt veenmoeras. Op grond van de natte omstandigheden en afwezigheid van grote rivieren die toegang zouden kunnen verschaffen tot het gebied wordt de kans op de aanwezigheid van archeologische sporen in het veen (Hollandveen Laagpakket binnen de Nieuwkoop Formatie) gering geacht.

³² Van Berckenrode 1636.

³³ Bolstra 1739-1740.

³⁴ Kadaster 1811-1832.

³⁵ <http://www.topotijdreis.nl>, Bureau Militaire Verkenningen 1876-1913.

³⁶ <http://www.topotijdreis.nl>



Vanaf de Late Middeleeuwen werd het gebied op grote schaal ontgonnen en in gebruik genomen voor de landbouw. De intensieve ontginningen leidden tot oxidatie en inklinking van het veen, waardoor het maaiveld steeds lager kwam te liggen en de bewoning gefaseerd in zuidoostelijke richting opschoof. Hierbij ontstond vermoedelijk in de 16^e eeuw het bewoninglint van de Uiterweg, die kan worden beschouwd als een tertiaire ontginningsbasis.

In een zone langs deze ontginningsbasis kunnen bewoningsresten uit de Nieuwe tijd worden aangetroffen. Deze resten, waaronder resten van funderingen en andere aan bewoning gerelateerde sporen, zullen zich in de top van het veen, in een boven het veen gelegen toemaakdek of opgebrachte kleilaag bevinden. De mate waarin organisch vondstmateriaal geconserveerd zal zijn, is afhankelijk van grondwaterspiegel. Aardewerk en bouw materiaal zoals baksteen zal naar verwachting goed bewaard zijn gebleven. Door bouwactiviteiten, de aanleg van nutsvoorzieningen en de aanbreng van oppervlakteverharding zal de bodem plaatselijk verstoord zijn.

De beantwoording van de overige onderzoeksvragen is als volgt:

- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*
In het plangebied kunnen nog archeologische waarden uit de Nieuwe tijd (16^e eeuw en later) aanwezig zijn. Omdat in het plangebied recente grondwerkzaamheden hebben plaatsgehad, is de kans aanwezig dat het archeologische niveau (veraard veen met daarboven een opgebracht pakket uit de Nieuwe tijd) inmiddels verstoord is geraakt. Om de bodemopbouw en de mate van verstoring te onderzoeken wordt in het plangebied een inventariserend veldonderzoek door middel van verkennend booronderzoek geadviseerd.

3 Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)

3.1 Plan van Aanpak

3.1.1 Inleiding

Het doel van het inventariserend veldonderzoek is het toetsen en waar nodig aanvullen van de op basis van het bureauonderzoek opgestelde gespecificeerde verwachting, zoals deze is geformuleerd in par. 2.4. Bij aanwezigheid van archeologische resten vormt conform het Verdrag van Valletta behoud in situ het uitgangspunt.³⁷ In de aanbeveling wordt, indien relevant, ingegaan op behoudsmaatregelen en eventueel noodzakelijk vervolgonderzoek, zodat er een weloverwogen keuze tussen opgraven en behoud in situ gemaakt kan worden. Op 12 april 2017 werd een Plan van Aanpak opgesteld, waarin de werkwijze van het onderzoek werd vastgelegd.

In lijn met de conclusie van de gespecificeerde verwachting (par. 2.4) is gekozen voor een verkennend booronderzoek. Met het verkennende booronderzoek zal de bodemopbouw en de mate van intactheid daarvan bepaald worden. Het leidt tot beantwoording van de volgende onderzoeksvragen:

- Wat is de geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van de ondergrond in het plangebied?
- In hoeverre is deze opbouw nog intact?
- Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied?
- Zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP?
- Alhoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?

³⁷ Uitgangspunt van het Verdrag van Valletta is het archeologisch erfgoed zoveel mogelijk *in situ* te bewaren en beheersmaatregelen te nemen om dit te bewerkstelligen. Bodemverstoorders zijn verplicht archeologisch onderzoek te (laten) uitvoeren om inzicht te krijgen in de waarde van het bodemarchief. Daar waar behoud van belangrijke archeologische waarden *in situ* niet mogelijk is, moet de archeologische informatie door opgravingen (behoud *ex situ*) worden veiliggesteld.



Zo ja:

- Op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?
- Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?
- Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?
- In welk opzicht kan op basis van het veldonderzoek de archeologische verwachting worden bijgesteld?
- In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?
- Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?

3.1.2 Uitvoeringsplan veldwerkzaamheden

Voor het beantwoorden van de in par. 3.1.1 genoemde onderzoeksvragen is de volgende onderzoeksmethode toegepast.

Aantal boringen:	vijf
Boorgrid:	evenredig verspreid over het plangebied
Diepte boringen:	vier boringen tot 2 m –mv (tot tenminste 1,0 m in het onverstoorde veen), één boring is doorgezet tot 5 m –mv (tot in de top van het Laagpakket van Wormer)
Boormethode:	Edelman met diameter 7 cm en guts met diameter 3 cm (handmatig)
Bemonstering:	versnijden en/of verbrokken

De bodemtextuur en archeologische indicatoren zijn beschreven volgens SBB 5.1 van het NITG-TNO waarin ondermeer de standaard classificatie van bodemmonsters volgens NEN5104 wordt gehanteerd.³⁸ De X- en Y-coördinaten zijn bepaald met behulp van een gps met een nauwkeurigheid van 3 m. De hoogte van het maaiveld ter plaatse van de boringen is bepaald aan de hand van AHN-beelden.

3.1.3 Monsternameplan

Hoewel een verkennend booronderzoek niet als primair doel het opsporen van archeologische vindplaatsen en indicatoren heeft, zullen eventuele relevante archeologische vondsten wel worden verzameld en indien mogelijk globaal worden gedetermineerd. Ook voor het onderzoek relevante bodemlagen zullen worden bemonsterd.

3.2 Resultaten Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O)

3.2.1 Lithologische beschrijving

De locatie van de boringen is weergegeven in afb. 8. De boorgegevens worden gepresenteerd in bijlage 1.

Boring 3 is doorgezet tot 5 m –mv. Het onderste aangetroffen pakket is een sterk siltig, lichtblauwgrijs kleipakket met zandlaagjes. Dit pakket is kalkloos, ongerijpt en bevat rietresten. Het kleipakket gaat naar boven toe op 410 cm –mv geleidelijk over in een mineraalarm veenpakket. Het veen heeft een bruine kleur en bevat riet- en zeggeresten. Van 100 tot 50 cm –mv heeft het veenpakket een donkergrijze kleur waarbij nog steeds sprake is van mineraalarm veen. In de boringen 2, 3 en 4 wordt de top van het veenpakket gevormd door een 50 cm dikke, sterk kleiige, donkergrijze veenlaag. In deze sterk kleiige veenlaag zijn in boring 3 enkele grindjes en in boring 4 een fragment landbouwplastic aangetroffen. De sterk kleiige veenlaag wordt in boring 2 afgedekt door een 20 cm dikke, matig humeuze, donkergrijze, matig zandige kleilaag met zandbrokken.

In boring 1 is boven het bruine veenpakket van 180 tot 190 cm –mv een lichtgrijze, kalkrijke matig fijne zandlaag aanwezig. Deze laag is aan de basis scherp begrensd. Boven de zandlaag is een zwak kleiig veenpakket met baksteenfragmenten en op 170 cm –mv een fragment geglazuurd

³⁸ Bosch 2005; Normalisatie-Instituut 1989.



roodbakkend aardewerk aangetroffen. De top van het bodemprofiel wordt hier gevormd door een 20 cm dikke, zwak siltige zandlaag met een lichtgrijze kleur.

In boring 5 is van 190 tot de maximale boordiepte van 200 cm –mv een kalkrijke, matig humeuze, matig fijne zandlaag aanwezig. Deze laag heeft een donkergrijze kleur. Hierboven is een veenpakket met daarin zandbrokken, grindfragmenten en een fragment vensterglas aangetroffen.

3.2.2 Interpretatie

In de ondergrond van het plangebied is beneden 410 cm –mv een sterk siltig kleipakket aangetroffen. Dit pakket wordt geïnterpreteerd als kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer binnen de Formatie van Naaldwijk). De top is ontkalkt, vermoedelijk onder invloed van het bovenliggende veen. Het pakket is ongerijpt en er is sprake van een geleidelijke overgang naar het bovenliggende veenpakket. Waarschijnlijk hebben de kwelderafzettingen niet lang aan de oppervlakte gelegen.

Het genoemde veenpakket wordt tot het Hollandveen Laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop gerekend. Dit veenpakket is samengesteld uit riet en zegge. In de boringen 2, 3 en 4 is de top van het veen sterk kleilig en veraard. De zandige kleilaag in de top van het bodemprofiel in boring 2 wordt geïnterpreteerd als opgebrachte grond, die vermoedelijk te relateren is aan de sloop van de kas.

In boring 1 is van 180 tot 190 cm –mv een lichtgrijze zandlaag aanwezig. Deze laag wordt geïnterpreteerd als recent opgebrachte grond, waarschijnlijk gerelateerd aan de bouw of sloop van de voormalige woning. Alle bodemlagen boven de zandlaag zijn eveneens opgebracht. Dit betekent dat de scherf die in deze boring op 170 cm –mv is aangetroffen, zich niet in onverstoorde ligging bevindt. Het betreft hier een randfragment roodbakkend aardewerk, waarbij de binnenkant en het bovenste deel van de buitenkant is geglaazuurd. Waarschijnlijk dateert deze scherf uit de vroege Nieuwe tijd.³⁹

Boring 5 is gezet in een deel van het plangebied dat op de topografische kaart van 1981 als water is afgebeeld (afb. 7). Conform verwachting is in dit deel van het plangebied dan ook een relatief dik aanplempingspakket aanwezig is. Omdat hier een zandlaag op 190 cm –mv aanwezig is die tot ten minste 200 cm –mv reikt, zal hier het recent opgebrachte pakket 200 cm of dikker zijn.

In het centrale deel van het plangebied is de bodemopbouw relatief intact gebleven. Hier zijn echter geen aanwijzingen voor bewoning zoals opgebrachte kleilagen, een toemaakdek en/of archeologische indicatoren aangetroffen. Bovendien moet worden aangenomen dat als er in het plangebied sprake was van bewoning, dat deze in het noordelijk deel, direct aan de Uiterweg, was gesitueerd. Oude kaarten geven echter geen aanknopingspunten voor historische bebouwing.

Het gebied rondom boring 1 is relatief diep verstoord geraakt door de bouw of de sloop van de voormalige woning. Het gebied ten zuiden van boring 5 is waarschijnlijk watervoerend geweest. Op de plaatsen van de geplande ingrepen worden vanwege een relatief diepe verstoring (boringen 1 en 5) of vanwege de afwezigheid van een opgebracht toemaakdek (boringen 2, 3 en 4) geen archeologische waarden verwacht.

3.3 Conclusies

De in paragraaf 3.1.1 gestelde onderzoeksvragen kunnen op basis van de bereikte resultaten als volgt worden beantwoord:

- *Wat is de geo(morfo)logische en bodemkundige opbouw van de ondergrond in het plangebied?*

In de ondergrond van het plangebied zijn op 410 cm –mv en dieper kwelderafzettingen (Laagpakket van Wormer binnen de Formatie van Naaldwijk) aangetroffen. Deze worden afgedekt door een veenpakket (Hollandveen Laagpakket binnen de Formatie van Nieuwkoop). Het bovenste deel hiervan is veraard, vermoedelijk als gevolg van de

³⁹ Determinatie I.S.J. Beckers.



ontginning van het gebied. Er zijn geen opgebrachte kleilagen en/of een toemaakdek aangetroffen. In de boringen 1 en 5 zijn enkel recent opgebrachte lagen aangetroffen.

- *In hoeverre is deze opbouw nog intact?*
In de boringen 2, 3 en 4 is de oorspronkelijke bodemopbouw redelijk intact gebleven. In de boringen 1 en 5 zijn echter relatief dikke recent opgebrachte pakketten aangetroffen. Ter plaatse van boring 1 is de bodem tot 190 cm –mv verstoord, waarschijnlijk door de bouw of de sloop van de voormalige woning. De locatie van boring 5 is waarschijnlijk watervoerend geweest. Hier is een minimaal 200 cm dik recent aanplempingspakket aangetroffen.
- *Bevinden zich archeologisch relevante afzettingen in het plangebied?*
In het centrale deel van het plangebied is de veraarde top van het veen intact gebleven. Tijdens het booronderzoek zijn echter geen aanwijzingen voor bewoning in de vorm van opgebrachte kleilagen, een toemaakdek en/of archeologische indicatoren aangetroffen. Waarschijnlijk is dit deel van het plangebied niet bebouwd geweest. Aangenomen wordt dat de bebouwing direct ten zuiden van de Uiterweg zal hebben gestaan. Omdat de bodem juist in dit deel relatief diep verstoord is, zijn in het plangebied geen archeologische waarden meer te verwachten.
- *Zo ja, op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP?*
In het plangebied zijn geen archeologisch relevante afzettingen/lagen aanwezig.
- *Alhoewel niet het doel van een verkennend booronderzoek, zijn er desondanks toch archeologische indicatoren aangetroffen?*
In boring 1 is in een recent opgebracht veenpakket een geglaazuurde, roodbakkende aardewerkscherf aangetroffen. Vanwege deze ligging heeft deze vondst geen archeologische betekenis.

Zo ja:

- *Op welke diepte ten opzichte van het maaiveld en het NAP zijn deze archeologische indicatoren aangetroffen?*
n.v.t.
- *Wat is de horizontaal ruimtelijke spreiding van deze archeologische indicatoren?*
n.v.t.
- *Wat is de aard en ouderdom van deze indicatoren?*
n.v.t.
- *In welk opzicht kan op basis van het veldonderzoek de archeologische verwachting worden bijgesteld?*
Juist in het gebied waar de meeste kans was op archeologische waarden uit de Nieuwe tijd, de zone direct ten zuiden van de Uiterweg, is een relatief diepe verstoring aangetoond. In het centrale deel van het plangebied is de bodem wel intact maar zijn er geen aanwijzingen voor archeologische waarden zoals opgebrachte kleilagen, een toemaakdek en/of archeologische indicatoren aangetroffen. Het zuidelijke deel van het plangebied is waarschijnlijk watervoerend geweest. Op basis van de resultaten van het booronderzoek worden in het plangebied geen archeologische waarden (meer) verwacht en dient de archeologische verwachting naar laag te worden bijgesteld.
- *In hoeverre worden de (mogelijk aanwezige) archeologische waarden bedreigd door toekomstige planontwikkeling?*
Er is geen sprake van een mogelijke bedreiging van archeologische waarden.
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*
Omdat in het plangebied geen archeologische waarden (meer) verwacht worden, wordt plangebied als voldoende onderzocht beschouwd en is nader onderzoek niet noodzakelijk.



4 Aanbeveling

ADC ArcheoProjecten adviseert om het terrein vrij te geven voor de voorgenomen ontwikkeling. Het is echter niet volledig uit te sluiten dat binnen het onderzochte gebied toch nog archeologische resten voorkomen. Het verdient daarom aanbeveling om de uitvoerder van het grondwerk te wijzen op de plicht archeologische vondsten te melden bij de bevoegde overheid, zoals aangegeven in artikel 5.10 van de Erfgoedwet.

Wij wijzen u erop dat de bevoegde overheid op basis van dit rapport een selectiebesluit neemt. De mogelijkheid bestaat dat dit selectiebesluit afwijkt van het door ons opgestelde advies.

Literatuur

- van Berckenrode, B.F., 1636: *Kaart van de landen Amstelveen, Aalsmeer, Ryckoort (Rijk), Calslaghen, Kudelstaart, Watergraafmeer, Diemermeer*. .
- Bolstra, 1739-1740: *Kaart van de landen, wateren, wegen, kaden en dijken gelegen in Leimuiden, Vriezekoop, Kalslagen, Kudelstaart, Aalsmeer, Amstelveen en ten noordoosten van de Drecht en de Amstel tot de Nieuwe Meer*.
- Bosch, J.H.A., 2005: *Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode, Versie 5.2*. Utrecht (TNO-rapport NITG 05-043-A).
- Bureau Militaire Verkenningen, 1876-1913: *Bonnekaart, schaal 1:50.000, Blad 384 Venneperdorp*.
- Cultureel Erfgoed Noord-Holland, 2011: *Beleidsnota Archeologie gemeente Aalsmeer*.
- de Mulder, E.F.J., M.G.F.M. Aa & T. Kuijt, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Groningen.
- Kadaster, 1811-1832: *Oorspronkelijke aanwijzende tafel der grondeigenaren en der ongebouwde en gebouwde vaste eigendommen, benevens van derzelver inhouds-grootte, klassering en belastbaar inkomen, volgens het kadaster, Aalsmeer, sectie H, Blad 04.*
- Leijnse, K. & S. Warning, 2006: *Plangebied Praamptlein, gemeente Aalsmeer; archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (karterende fase)*. Weesp (RAAP-notitie 1487).
- Normalisatie-Instituut, Nederlands, 1989: *Geotechniek, classificatie van onverharde grondmonsters NEN 5104*. Delft.
- SIKB, 2016: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) Landbodems*. Gouda.
- Stichting voor Bodemkartering, 1969: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Blad 31 West Utrecht*. Wageningen.
- Ten Cate, J.A.M., G.W. de Lange, 1975: *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, Blad 31 Utrecht*. Wageningen.
- Visser, J.S., 2011: *Gebroken land, geheelde gronden. Globale Cultuurhistorische analyse (CHA) Gemeente Aalsmeer. Landschapsgeschiedenis en aanzet voor deelgebieden en beschermde dorpsgezichten*. Leiden (Rapport Bureau LandZij).
- Vos, G.A., 1992: *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000, Toelichting bij kaartblad 24-25 West Zandvoort-Amsterdam*. Wageningen.
- Vos, P.C., J. Bazelmans, H.J.T. Weerts & M.J. van der Meulen, 2011: *Atlas van Nederland in het Holoceen*. Amsterdam.
- Wolters Noordhoff Atlasproducties, 1990: *Grote Historische Atlas van Nederland, schaal 1:50.000; Deel 1; West Nederland, 1839-1859*. Groningen.
- van der Zee, R.M., 2016: *Uiterweg 376 en 380, Aalsmeer (gemeente Aalsmeer, een bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek in de vorm van een verkennend booronderzoek*. Amersfoort (ADC-rapport 4050).



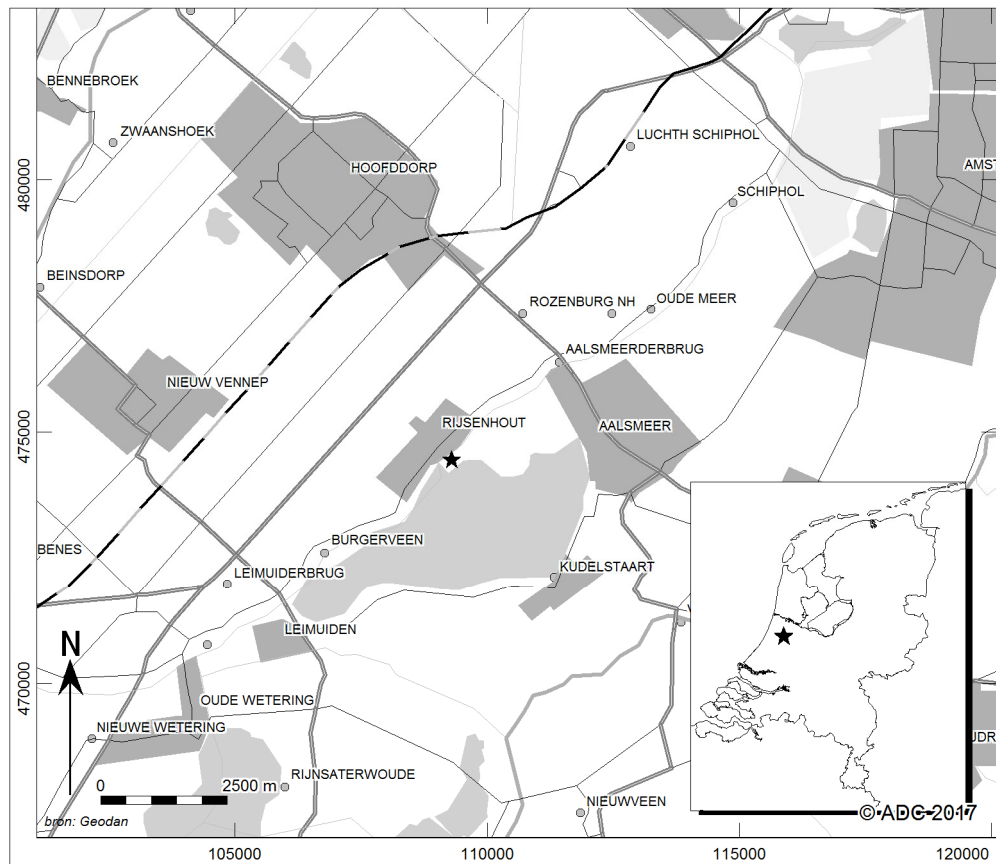
Geraadpleegde websites

<http://ahn.geodan.nl/ahn>
<http://bagviewer.kadaster.nl>
<http://www.dinoloket.nl/ondergrondmodellen>
<https://easy.dans.knaw.nl>
<http://www.ruimtelijkeplannen.nl>
<http://www.topotijdreis.nl>
<http://zoeken.cultureelerfgoed.nl>

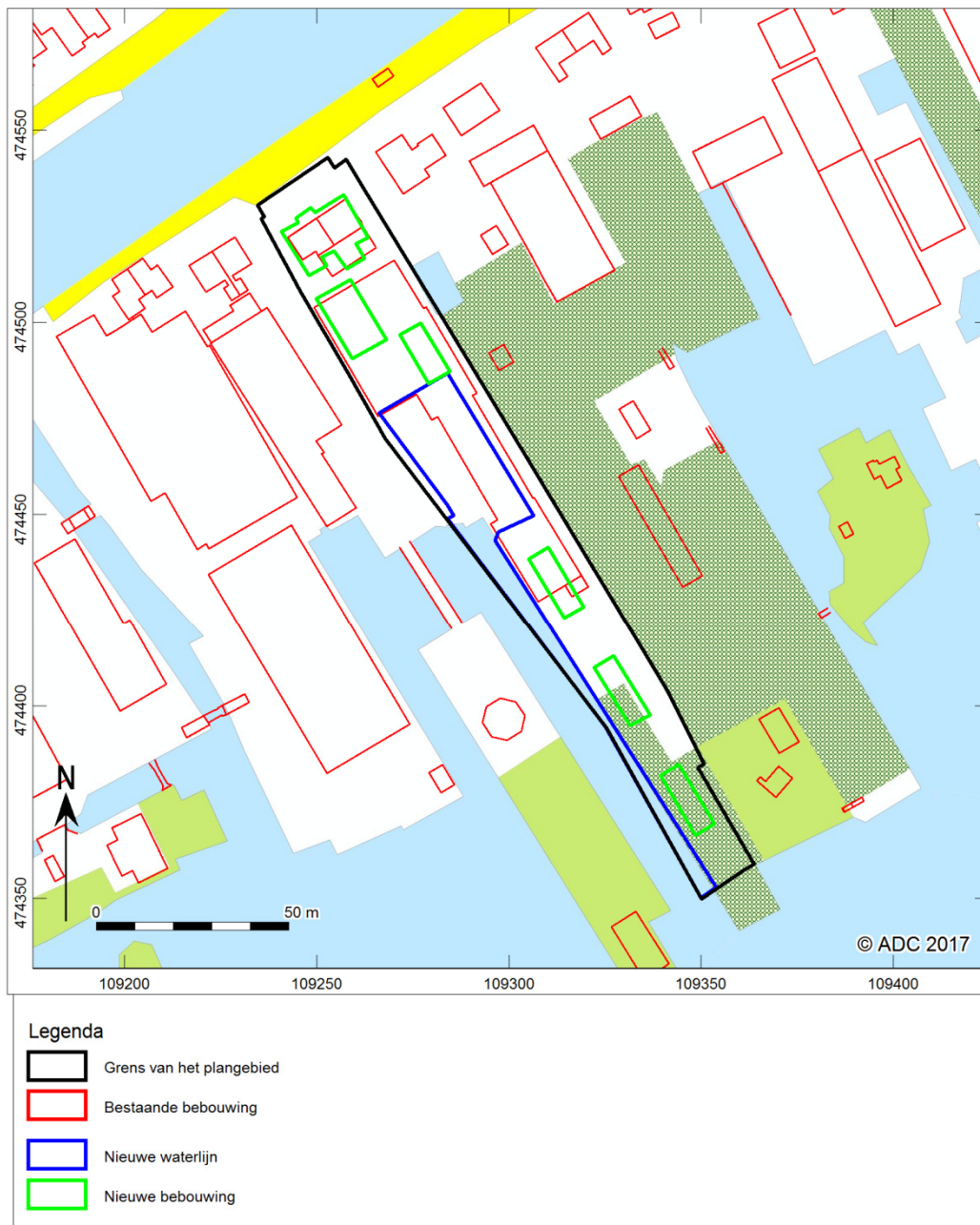
Lijst van afbeeldingen en tabellen

Afb. 1 Locatie van het plangebied
Afb. 2 Detailkaart van het plangebied
Afb. 3 Toekomstige inrichting van het plangebied
Afb. 4 Uitsnede van de beleidskaart van de gemeente Aalsmeer AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen
Afb. 5 Locatie van het plangebied (zwarte cirkel) op de kaart van Bolstra uit 1739-1740
Afb. 6 Locatie van het plangebied op de Bonnekaart van 1876.
Afb. 7 Locatie van het plangebied op de Topografische kaart van 1981.
Afb. 8 Boorpunten- en vondstenkaart. Het fragment roodbakend geflazuurd aardewerk uit de vroege Nieuwe tijd is in boring 1 aangetroffen.

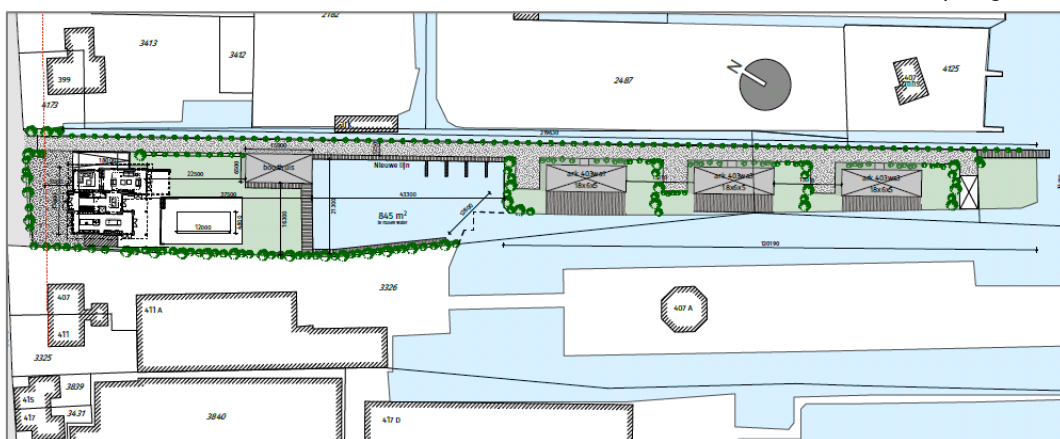
Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.



Afb. 1 Locatie van het plangebied



Afb. 2 Detailkaart van het plangebied



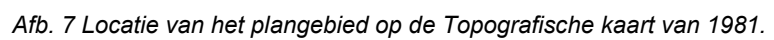
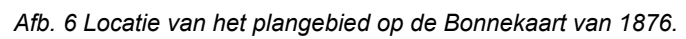
Afb. 3 Toekomstige inrichting van het plangebied

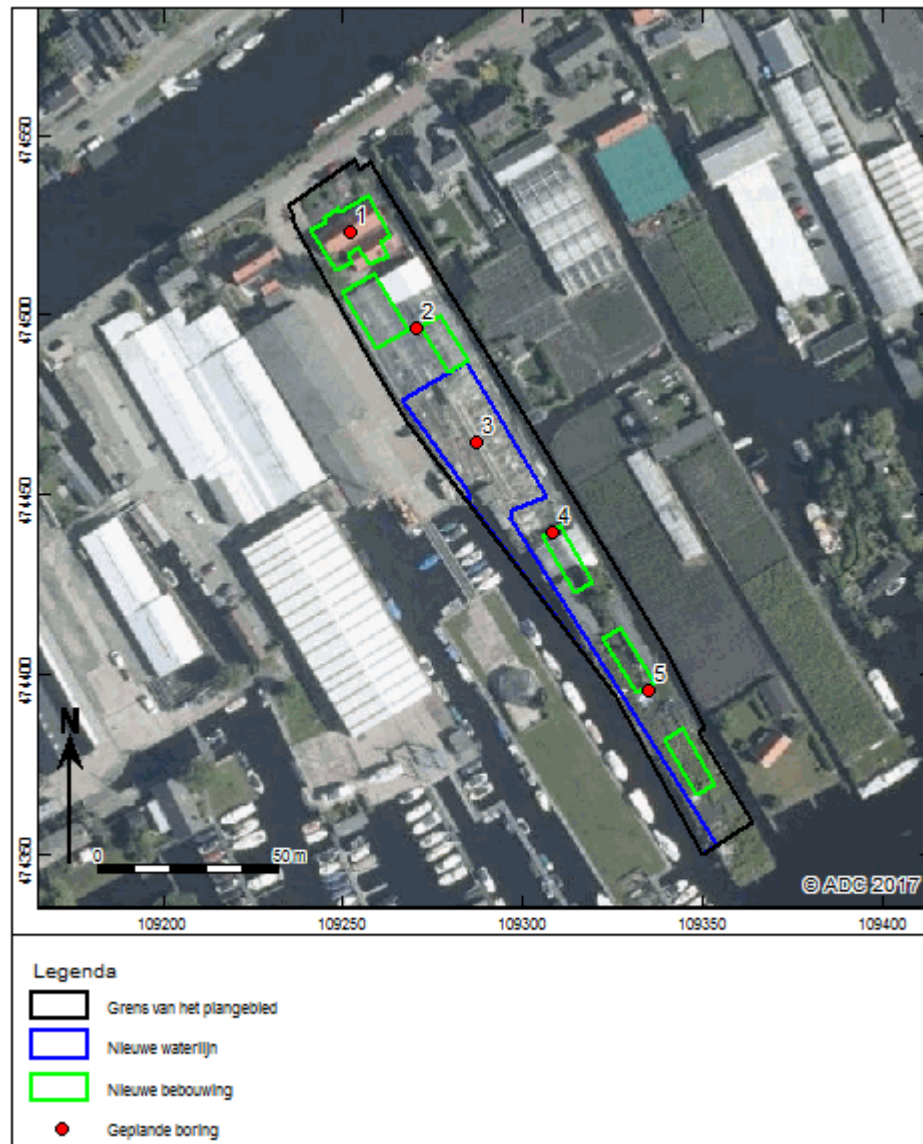


Afb. 4 Uitsnede van de beleidskaart van de gemeente Aalsmeer AMK-terreinen en ARCHIS-meldingen



Afb. 5 Locatie van het plangebied (zwarte cirkel) op de kaart van Bolstra uit 1739-1740





Afb. 8 Boorpunten- en vondstenkaart. Het fragment roodbakkerd geglazuurd aardewerk uit de vroege Nieuwe tijd is in boring 1 aangetroffen.



Bijlage 1 Boorgegevens

nummer	x coördinaat (m)	y coördinaat (m)	maaielhoopte (cm) NAP	bovengrens (cm onder mv)	ondergrens (cm onder mv)	grondsoort	bijmenging	zandmediaan	kleur	kalkgehalte	nieuwvormingen	antropogene bijmengingen	overig
1	109252	474523	-28	0	20	Zand	Zwak siltig	Matig fijn	Lichtgrijs	Kalkrijk	-	-	Opgebrachte grond, scherpe ondergrens
				20	180	Veen	Zwak kleilig	-	Donkergrijs	Kalkloos	-	Enkele baksteenfragmenten, scherp op 170 cm –mv	Opgebrachte grond, scherpe ondergrens
				180	190	Zand	Zwak siltig	Matig fijn	Lichtgrijs	Kalkrijk	-	-	Opgebrachte grond, scherpe ondergrens
				190	200	Veen	Mineraalarm	-	Bruin	Kalkloos	-	-	Riet-zeggeveen
2	109270	474496	-25	0	40	Klei	Matig zandig, matig humeus	-	Donkergrijs	Kalkloos	-	-	Zandbrokken, opgebrachte grond, scherpe ondergrens
				40	90	Veen	Sterk kleilig	-	Donkergrijs	Kalkloos	-	-	Veraard, riet-zeggeveen
				90	200	Veen	Mineraalarm	-	Bruin	Kalkloos	-	-	Riet-zeggeveen
				0	50	Veen	Sterk kleilig, zwak grindig	-	Donkergrijs	Kalkloos	-	-	Veraard, riet-zeggeveen
3	109287	474465	-30	50	100	Veen	Mineraalarm	-	Donkergrijs	Kalkloos	-	-	Riet-zeggeveen
				100	410	Veen	Mineraalarm	-	Bruin	Kalkloos	-	-	Riet-zeggeveen
				410	500	Klei	Sterk siltig	-	Licht-blauwgrijs	Kalkloos	-	-	Zandlaagjes, Laagpakket van Wormer
				0	50	Veen	Sterk kleilig	-	Donkergrijs	Kalkloos	-	-	Veraard, riet-zeggeveen, plastic
4	109308	474440	-29	50	100	Veen	Mineraalarm	-	Donkergrijs	Kalkloos	-	-	Riet-zeggeveen
				100	410	Veen	Mineraalarm	-	Bruin	Kalkloos	-	-	Riet-zeggeveen
				410	500	Klei	Sterk siltig	-	Licht-blauwgrijs	Kalkloos	-	-	Zandlaagjes, Laagpakket van Wormer
				0	50	Veen	Sterk kleilig	-	Donkergrijs	Kalkloos	-	-	Veraard, riet-zeggeveen, plastic
5	109335	474396	-10	50	100	Veen	Mineraalarm	-	Donkergrijs	Kalkloos	-	-	Riet-zeggeveen
				100	200	Veen	Mineraalarm	-	Bruin	Kalkloos	-	-	Riet-zeggeveen
				0	50	Veen	Sterk kleilig	-	Donkergrijs	Kalkloos	-	-	Veraard, riet-zeggeveen, plastic
				50	160	Veen	Mineraalarm	-	Bruin	Kalkloos	-	-	Zandbrokken, opgebrachte grond
6	109335	474396	-10	160	190	Veen	Mineraalarm, zwak grindig	-	Bruin	Kalkloos	-	vensterglas	Zandbrokken, opgebrachte grond
				190	200	Zand	Zwak siltig, matig humeus	Matig fijn	Donkergrijs	Kalkrijk	-	-	Opgebrachte grond